

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 21 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 33 – D. 21.9.2005

HVERKEN JUBEL ELLER GRÅD I NEW YORK 1

DER ER NOK AT TAGE FAT PÅ! 2

AFSNITTET OM NEDRUSTNING OG SPREDNING AF ATOMVÅBEN FORSVANDT 4

DANSK FATTIGDOMSBEKÆMPELSE UDHULES 5

SOLCELLER - EN SPILLER I FREMTIDENS ENERGIFORSYNING? 5

SYDAFRIKA KONTAKT – NYT MEDLEM AF 92-GRUPPEN 6

ARRANGEMENTER 7

REDAKTION 8

Hverken jubel eller gråd i New York

Af Udviklingsminister Ulla Tørnæs (V)

FN-topmødet i New York landende pænt på udviklingsområdet, selv om teksten i slutdokumentet nok ville have været trukket hårdere op, hvis jeg selv havde ført pennen.

“Taget i betragtning, at USA slet ikke ønsker at anerkende kvantitative mål, så synes jeg, at slutdokumentets formuleringer om 0,7 pct. er rimelige.”

Det er forståeligt nok finansierings-spørgsmålet som interessen har samlet sig om på udviklingsområdet. Taget i betragtning, at USA slet ikke ønsker at anerkende kvantitative mål, så synes jeg, at slutdokumentets formuleringer om 0,7 pct. er rimelige. I dokumentet hilses det velkomment, at mange af de rige lande har fastlagt tidsplaner for opnåelse af finansieringsmålet i 2015, og der er faktisk også en klar tilskyndelse til, at de resterende i-lande gør en lignende indsats.

“Nogle har valgt at tolke den manglende forpligtelse som et nederlag på topmødet. [...], jeg mener, at denne tolkning er for simpel.”

Nogle har valgt at tolke den manglende forpligtelse som et nederlag på topmødet. Og selv om jeg personligt gerne havde set nogle stærkere formuleringer, så mener jeg, at denne tolkning er for simpel. For slutdokumentet skal ikke ses isoleret – det skal ses som kulminationen på hele processen op til topmødet. En proces, hvor f.eks. G8-landene besluttede at give gældsletelse til de fattigste lande, hvor USA og Japan begge besluttede at fordoble deres bistand til Afrika og hvor ikke mindst EU-landene leverede på forhånd i form af beslutningen fra maj måned om at nå 0,56 pct. i 2010 og 0,7 pct. i 2015. Topmødets succes skal i høj grad måles på resultaterne af den selvransagelse FN-topmødet har aftvunget medlemslandene i de forudgående måneder.

Men lige så vigtigt er slutdokumentets anerkendelse af nødven-

"[...] jeg glad for, at slutdokumentet slår fast, at udviklingslandene selv bærer hovedansvaret for deres egen udvikling. Og yderligere, at de fattigdomsstrategier udviklingslandene [...] er forpligtet til at udarbejde [...] skal baseres på 2015-målene."

"Jeg [...] skal ikke lægge skjul på, at resultatet på handelsområdet er skuffende – eller nærmere ikke-eksisterende."

"Den klareste konklusion på FN-topmødet i New York [...] er måske, at der er nok at tage fat på efter mødet."

digheden af partnerskaber mellem de rige lande og udviklingslandene. For uden forpligtelser for begge parter når vi ingen vegne. Uden udviklingslandenes egen aktive medvirken når vi ikke andre mål end god samvittighed over at leve op til vores del af aftalen. Derfor er jeg glad for, at slutdokumentet slår fast, at udviklingslandene selv bærer hovedansvaret for deres egen udvikling. Og yderligere, at de fattigdomsstrategier udviklingslandene allerede i dag er forpligtet til at udarbejde fremover skal baseres på 2015-målene.

Når det så er sagt, så skal jeg ikke lægge skjul på, at resultatet på handelsområdet er skuffende – eller nærmere ikke-eksisterende. Der er ikke vedtaget nogen retningslinjer for WTO-ministermødet i Hong Kong til december. På den anden side, er FN ikke et handelspolitisk forhandlingsforum, så jeg vælger at håbe, at det manglende forhandlingsresultat ikke afspejler en manglende vilje fra de rige landes side til at se på denne – måske vigtigste – faktor i udviklingsarbejdet.

Derudover vil jeg gerne fremhæve slutdokumentets understregning af vigtigheden af uddannelse og ikke mindst pigers uddannelse – et område vi også fra dansk side har opprioriteret. Bilateralt, hvor uddannelsessektoren nu er den største enkeltsektor og multilateralt, hvor vi netop har foreslået at øremærke en del af vores bidrag til UNESCO til netop pigers uddannelse. Og endelig er der den reproduktive sundhed, hvor vi har fået en klar henvisning til Kairo-konferencen og en forpligtelse til at integrere den reproduktive sundhed i udviklingsstrategierne. Ikke et voldsomt fremskridt, men dog et fremskridt, hvilket nok må siges at være hovedoverskriften for topmøde-resultatet set under en hat.

Der er nok at tage fat på!

Af Kim Carstensen, WWF Verdensnaturfonden

Den klareste konklusion på FN-topmødet i New York den 14.-16. september er måske, at der er nok at tage fat på efter mødet.

Det gælder de steder, hvor topmødets resultater skuffede, og hvor der skal forhandles videre for at skabe de nødvendige genembrud i FN. Her skal der sættes ind med hensyn til fredsskabelse, afrustning, menneskerettigheder og reformer af FN-systemet.

Men der er også rigeligt at tage fat på de steder, hvor topmødet gik hæderligt eller bedre. Og det gælder faktisk en del områder, ikke mindst med hensyn til fattigdomsbekæmpelse og udvikling. Desuden opnåede kvindeorganisationerne en række fremskridt,

"Vi bør faktisk kunne forvente, at der bliver flere penge til bistand i de kommende år."

"miljø- og udviklingsorganisationer [...] er forpligtet til at fortsætte med at presse på for, at landene lever op til deres politiske løfter."

"Det gælder også i Danmark, selv om regeringen sikkert vil sige, at den allerede gør alt hvad den kan for at sikre, at topmødets beslutninger gennemføres."

"Vi bør bl.a. holde den danske regering fast på [...] at bistand fører til bæredygtig udvikling. Det indebærer bl.a. at sikre, at miljøhensyn indarbejdes i bistanden, hvilket stadig ofte forsømmes,"

som fremover vil gøre det lettere at inddrage ligestilling i gennemførelsen af 2015-målene.

Det var ellers ikke fordi, der blev vedtaget meget nyt ved topmødet. I det store og hele bekræftede det vedtagelser fra tidligere topmøder. Men det bekræftede samtidig de resultater, der er kommet ud af den politiske proces frem mod topmødet, herunder EU's løfter om at nå de 0,7% i bistand i 2015, og G8-vedtagelserne om gældslettelse og om øget fokus på Afrika. Samtidig forpligtede nogle lande sig til at gå i gang med de alternative tiltag til finansiering af udvikling, som vi har diskuteret i årevis, uden at der er sket noget konkret. Vi bør faktisk kunne forvente, at der bliver flere penge til bistand i de kommende år.

Erklæringen fra topmødet er ikke forpligtende i nogen juridisk forstand, men netop derfor giver den os som miljø- og udviklingsorganisationer en forpligtelse til at fortsætte med at presse på for, at landene lever op til deres politiske løfter. Det gælder også i Danmark, selv om regeringen sikkert vil sige, at den allerede gør alt hvad den kan for at sikre, at topmødets beslutninger gennemføres. Vi bør bl.a. holde den danske regering fast på, at:

- Sikre at u-landsbistanden, også den danske, fremover ydes inden for rammerne af samlede nationale strategier, der sigter på at nå 2015-målene.
- Sikre at også Danmark har en national strategi, der fører til de 2015-mål, der er forpligtende for os selv, dvs. bl.a. mål 7 om bæredygtig udvikling. Pt. er det vanskeligt at se, at der findes nationale danske strategier, der fører til to af de helt centrale miljømål: stop for nedgangen i biologisk mangfoldighed og undgåelse af farlige menneskeskabte klimaændringer.
- Presse på for at EU indfrier løfterne om at øge u-landsbistanden. Danmark bør samtidig deltage i gennemførelsen af en eller flere af de alternative finansieringsmekanismer til udvikling, som ikke bør regnes med i de 0,7%, og hvor det derfor er ligegyldigt, at Danmark allerede er over de 0,7%.
- Sikre at gældseftergivelse ikke går ud over u-landsbistanden. Dette indebærer, at der skal findes en ordning, så eftergivelse af danske eksportkreditter ikke betales af bistanden sådan som de bliver nu.
- Gå videre med initiativer til at sikre, at bistand fører til bæredygtig udvikling. Det indebærer bl.a. at sikre, at miljøhensyn indarbejdes i bistanden, hvilket stadig ofte forsømmes, samtidig med at Danidas plan om at klimasikre bistanden skal gennemføres.

Afsnittet om nedrustning og spredning af atomvåben forsvandt

Af Jan Søndergård, Greenpeace

"Kampen om ordlyden i topmødeerklæringen om nedrustning og ikke spredning af atomvåben har bølget frem og tilbage"

"USA's FN-ambassadør John Bolton, [...] krævede de sidste forpligtende formuleringer om nedrustning og spredning af atomvåben fjernet."

"At hele afsnittet om nedrustning blev udeladt, beskrev Kofi Annan som "utilgiveligt"."

Kampen om ordlyden i topmødeerklæringen om nedrustning og ikke spredning af atomvåben har bølget frem og tilbage i løbet af sommeren. Striden har handlet om formuleringer vedrørende sammenhængen imellem nedrustning og fred og sikkerhed, om hvorvidt "ikke-overholdelse" af ikke-sprednings- og nedrustningsaftaler truer den internationale fred og sikkerhed og om nødvendigheden af at undgå spredning af anlæg til berigning af uran og oparbejdning af plutonium.

De formuleringer, som overlevede sommerens forhandlinger, var ret uforpligtende og ganske utilstrækkelige, men åbenbart alligevel for snærende for Bush-administrationen. Udkastet til topmødeerklæringen, der lå klar i slutningen af august, blev pulveriseret af et frontalangreb i form af 750 indvendinger fra USA's FN-ambassadør John Bolton, der også krævede de sidste forpligtende formuleringer om nedrustning og spredning af atomvåben fjernet. Om Bush-administrationen specielt fandt dette afsnit for snærende vides ikke, men operationen åbnede Pandoras æske og havde som resultat, at store dele af topmødeteksten blev udvandet. Og at afsnittet om nedrustning og ikke-spredning af atomvåben helt forsvandt!

FN's generalsekretær Kofi Annan har om topmødeerklæringen i sin helhed udtalt, at vi "[...] endnu ikke (har) opnået den gennemgribende og fundamentale reform, som jeg (Kofi Annan) og mange andre tror, er påkrævet". At hele afsnittet om nedrustning blev udeladt, beskrev Kofi Annan som "utilgiveligt".

Den danske statsminister Anders Fogh Rasmussen faldt hurtig ind i samme melodi – i det mindste i sine udtalelser til dansk presse. Her har statsministeren f.eks. til dagbladet Information kaldt det "absolut ikke tilfredsstillende" at nedrustningsafsnittet faldt ud i topmødeerklæringen. Det er tankevækkende, at statsministeren imidlertid ikke omtalte denne "mangel" med en eneste sætning i sit indlæg fra FN's talerstol. I modsætning til sine nordiske kollegaer fra Norge, Sverige og Finland, som turde udtrykke harme over dette for resten af verdenssamfundet - og herunder også over for USA.

Dansk fattigdomsbekæmpelse udhules

Af Christian Friis Bach, Folkekirkens Nødhjælp

”Problemet er bare, at pengene tages fra den samlede udviklingsbistand, og dermed bliver det direkte danske bidrag til at bekæmpe fattigdom mindre.”

”Det betyder færre penge til den direkte indsats for at nå 2015-målene og bekæmpe fattigdommen.”

”Den indenrigspolitiske virkelighed og globaliseringens udfordringer præger dansk udviklingspolitik. Der er mere tilfældighed og mindre dialog.”

Danmark har de seneste år lanceret en række gode og vigtige initiativer, hvor der sættes penge af til støtte til demokrati i arabiske lande og øget støtte til den private sektor i u-landene, samt initiativer mod terror og ekstrem fundamentalisme. Problemet er bare, at pengene tages fra den samlede udviklingsbistand, og dermed bliver det direkte danske bidrag til at bekæmpe fattigdom mindre.

Folkekirkens Nødhjælp har gennemført en analyse af fattigdomsorienteringen i dansk udviklingsbistand. Opgørelsen viser, at det – afhængig af tilgang – er mellem 18 og 26 procent af dansk udviklingsbistand, der i dag går til at udvikle den private sektor eller til at løse globale grænseoverskridende problemer, som terror, sikkerhed, miljø, klimaproblemer, demokrati, flygtninge eller sygdomsepidemier. Det betyder færre penge til den direkte indsats for at nå 2015-målene og bekæmpe fattigdommen. 2015-målene er gode, da de får fokus tilbage på det enkelte menneske, og det centrale bliver ikke kun hvor mange penge, vi giver til verdens fattige lande, men også på hvordan vi bruger pengene.

Analysen peger også på, at de centrale principper om fattigdomsfokus og partnerskab med verdens fattigste lande er under pres. Den indenrigspolitiske virkelighed og globaliseringens udfordringer præger dansk udviklingspolitik. Der er mere tilfældighed og mindre dialog.

Det er denne udhuling af penge og principper for fattigdomsbekæmpelse i dansk udviklingspolitik, som analysen sætter fokus på. På baggrund af analysen opfordrer Folkekirkens Nødhjælp til bedre fattigdomsanalyser, en opdeling af bistandsbudgettet og en stærkere politisk diskussion og prioritering af fattigdomsbekæmpelsen.

Analysen kan læses på www.noedhjaelp.dk

Solceller - en spiller i fremtidens energiforsyning?

Af Thomas Brændgaard, Københavns Energi

Danske forskere har netop lanceret et unikt produkt på verdensplan: Brint-pillen, der potentielt kan skabe tusindvis af jobs

”Danske forskere har netop lanceret et unikt produkt på verdensplan: Brintpillen, [...] Vi skal styrke rammerne for den type forskning og udvikling.”

“[...] gradvist skal vi til at omlægge vores energiproduktion, hvilket helt aktuelt understreges af de prisstigninger på fossile brændsler, som vi ser i disse dage.”

”Området kan blive stort, [...]. Dette bør afspejles i kommende støtteordninger på solcelleområdet, og i de igangværende finanslovsforhandlinger”

i fremtiden. Vi skal styrke rammerne for den type forskning og udvikling.

Solceller betegnes i mange sammenhænge som den mest lovende form for vedvarende energi. I Københavns Energi mener vi også, at solcelleanlæg bliver en væsentlig producent i fremtidens energiforsyning. Det sker ikke om 5 eller 10 år, men gradvist skal vi til at omlægge vores energiproduktion, hvilket helt aktuelt understreges af de prisstigninger på fossile brændsler, som vi ser i disse dage. Solcelleanlæg har desuden en række fordele som forudsigelighed, robusthed, kan integreres i bygninger og infrastruktur, god produktionsprofil i samspil med kraftvarme, vindenergi mv.

Egentlig er der kun én væsentlig ulempe ved solcelleanlæg, og det er prisen. Og derfor har Københavns Energi gennem de sidste 12 år bevidst satset på at få demonstreret teknologien ude i 'feltet'. Det har vi gjort for at signalere, at ikke alt kan opgøres i tilbagebetalingstider – etik og holdninger spiller også en rolle. Samtidig har vi i praksis også kunnet modne og udvikle teknologien i forhold til arkitekter, bygherrer og myndigheder, hvilket har været medvirkende til, at der i Københavnsområdet findes ca. 50 større solcelleanlæg, hvor æstetik og bygningsintegration har været nøgleord.

I 2002 oprettede vi en unik solcellebørs, hvor Københavns Energis kunder kan købe en mindre del af deres årlige elforbrug fra nyopførte solcelleanlæg. Kunderne kan dermed gå fra holdning til handling, og direkte præge hvorledes deres energiselskab producerer elektricitet. Jo flere Solstrømskunder – jo flere solcelleanlæg skal der opføres i lokalområdet!

Der findes en kæmpe potentiale for fremtidige arbejdspladser i Danmark inden for solcelleteknologien - området kan blive stort, allerede for vores nuværende folkeskolegeneration. Dette bør afspejles i kommende støtteordninger på solcelleområdet, og i de igangværende finanslovsforhandlinger, der som hovedformål må have at skabe en stabil platform for innovative og kvalitative danske arbejdspladser.

Sydafrika Kontakt – Nyt medlem af 92-gruppen

Af Morten Nielsen, Sydafrika Kontakt

Sydafrika Kontakt er nyt medlem i 92-gruppen, der nu består af 21 miljø- og udviklingsorganisationer. Sydafrika Kontakt blev dannet i 1978 af en række danske partier, fagforeninger og or-

“Sydafrika Kontakt er nyt medlem i 92-gruppen, der nu består af 21 miljø- og udviklingsorganisationer.”

“Sydafrika Kontakt støtter de folkelige kræfter, der arbejder for demokrati i Sydafrika og det sydlige Afrika”

ganisationer, som ønskede at gøre en fælles indsats mod kolonialisme og undertrykkelse i landene i det sydlige Afrika.

I mange år arbejdede Sydafrika Kontakt for en økonomisk og kulturel boykot af det hvide mindretalsstyre i Sydafrika. Siden valget i 1994 har Sydafrika Kontakt arbejdet med information fra hele det sydlige Afrika. Sydafrika Kontakt støtter de folkelige kræfter, der arbejder for demokrati i Sydafrika og det sydlige Afrika og understøtter kontakt mellem danskere og befolkningerne i det sydlige Afrika.

Sydafrika Kontakt arbejder med sociale og økonomiske rettigheder og fortalervirksomhed i samarbejde med bevægelser og NGOer i det sydlige Afrika. Sydafrika Kontakt tager deres krav til udviklingen eller deres protest over manglen på samme, op i en dansk sammenhæng.

Sydafrika Kontakt er landsdækkende og har ca. 900 individuelle medlemmer og 65 kollektive medlemmer; hovedsagelig fagforeninger. For mere information om Sydafrika Kontakts arbejde: <http://www.sydafrika.dk/>

ARRANGEMENTER

SUDAN OG DARFUR - SØNDAGSDIALOG CAFÉ MANDELA

Den 25. september kl. 14.00 - 17.00. Halmtorvet 13 E, Kbh. V
Konflikten i Sudan og den humanitære katastrofe i Darfur er til debat. Søren Brix Christensen, Læger uden Grænser og Anders Hastrup, Københavns Universitet.

INGEN FATTIGDOM I VERDEN I ÅR 2015

Den 29. sept., kl. 19.00, Ibis, Nørrebrogade 68B, Kbh. N
Kom og deltag i debatten om, hvad der skal gøres for at nå 2015-målene, og hvad vi fra dansk side kan gøre for at komme fattigdommen og dens følger til livs. Mød: Pia Larsen, Venstres Udviklingsordfører, Rune Lund, Enhedslistens Udenrigsordfører, og Morten Emil Hansen, policy medarbejder i Ibis
Læs mere om 2015-målene på www.udrydfattigdom.nu og www.2015.dk

MELLEMØSTEN - SØNDAGSDIALOG CAFÉ MANDELA

Den 16. oktober kl. 14.00 - 16.00. Halmtorvet 13 E, Kbh. V.
Israel har rømmet bosættelser i Gaza. Er vi på vej mod en endelig fredsaftale mellem Israel og Palæstina? Ole Sippel, journalist og mellemøstkorrespondent.

HISTORIEN OM DEN DANSKE U-LANDSBI STAND

Den 27. okt. kl. 19.00, Ibis, Nørrebrogade 68B, Kbh. N

I 2006 udkommer bogen "Ideale realiteter", - dansk udviklingspolitiks historie siden 1945. Mød to af forfatterne: Jan Pedersen, historiker ved Københavns Universitet og Christian Friis Bach, international chef i Folkekirkens Nødhjælp, samt Christopher Morgenstjerne, historiker og forfatter til bogen "Denmark and the National liberation in southern Africa", Nordiska Afrikainstitutet. Og hør bl.a. om de vigtigste motiver og drivkræfter bag u-landsbistanden og NGO'ernes rolle i u-landsbistandens historie. Læs mere på: www.ibis.dk

**NGO TRÆF 2005: TEMPERATUR-TJEK OG KREATIV UDVIKLING
TIL GAVN FOR CIVILSAMFUNDET I SYD**

Lørdag den 12. november kl. 8.00-22.00 og søndag den 13. november kl. 9.00-16.00. Horsens. Tilmelding på: www.ngo-traef.dk.

ØKO-KALENDEREN PÅ ØKO-INFO bringer nyt om grønne og økologiske arrangementer fra hele landet: www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk